

Varšava, 17. 10. 2014

České úřady odmítly vydat Tatianu Paraskevičovou na Ukrajinu i do Ruska. Interpol přesto neodstranil její jméno ze seznamu hledaných osob.

Tatiana Paraskevičová, bývalá kolegyně kazašského opozičního politika Muchtara Abljazova a jedna z nejdůležitějších svědkyň v jeho věci, získala v České republice mezinárodní ochranu a nebude vydána ani na Ukrajinu, ani do Ruska. Dokumenty, jež se objevily v médiích, potvrdily, že jak obvinění Paraskevičové, tak záležitost Muchtara Abljazova byly vykonstruované na politickou objednávku kazašského režimu. Důsledky falešných obvinění doposud značně omezují její práva a možnost pohybu: Interpol již více než půl roku projednává žádost o vyškrtnutí Paraskevičové z mezinárodního seznamu hledaných osob.

Ruská a ukrajinská prokuratura zvolily identické schéma a zahájily problematické trestní řízení proti Paraskevičové. Obvinily ji z účasti v „organizované zločinecké skupině“ Muchtara Abljazova. Ruská občanka Tatiana Paraskevičová nepracovala na území Ukrajiny. Dle svých tvrzení nepracovala ani v bance BTA Bank, vystupující jako poškozená strana v trestních řízeních vedených proti Paraskevičové, Abljazovovi a dalším jeho kolegům.

18. 02. 2014 Tatianě Paraskevičové byla udělena mezinárodní ochrana v České republice. České právo stanoví dvě formy mezinárodní ochrany, tj. azyl a doplňkovou ochranu¹. Ministerstvo vnitra neshledalo důvody k udělení azylu paní Paraskevičové, poskytlo jí však doplňkovou ochranu na dobu jednoho roku. Ministerstvo vnitra dospělo k názoru, že v Rusku hrozí Paraskevičové nelidské zacházení a mučení z důvodu špatných podmínek panujících v nápravných zařízeních².

11. 04. 2014 Nejvyšší státní zastupitelství ČR napadlo rozhodnutí MV ve věci udělení mezinárodní ochrany T. Paraskevičové. Státní zastupitelství má za to, že MV nedostatečně své rozhodnutí zdůvodnilo. Dle stavu k 14. 10. 2014 soud doposud stížnost státního zastupitelství neprojednal. Dle dostupných informací to bylo v praxi poprvé, co české Nejvyšší státní zastupitelství napadlo rozhodnutí ve věci udělení mezinárodní ochrany. Kromě toho, již během soudního řízení státní zástupkyně z Krajského státního zastupitelství v Plzni Věra Čechová po dobu jednoho a půl roku odsouvala termín propuštění Paraskevičové z vazby tím, že systematicky a zcela nesmyslně podávala odvolání postrádající jakýkoli logický důvod³.

V březnu 2014 byla Tatiana Paraskevičová propuštěna z vazby. České úřady odmítli její extradici, jak do Ruska, tak na Ukrajinu.

- **18. 03. 2014** Ministerstvo spravedlnosti ČR učinilo rozhodnutí a shledalo, vydání Paraskevičové na Ukrajinu nepřipustným. **20. 03. 2014** byla Paraskevičová propuštěna z vazby.
- **28. 03. 2014** Krajský soud v Plzni zohlednil skutečnost, že se na Paraskevičovou vztahuje mezinárodní ochrana, a rozhodl o nepřipustnosti jejího vydání do Ruska. **27. 05. 2014** o tom Ministerstvo spravedlnosti informovalo ruskou stranu.

¹ <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/36481/30830>

² Doplňková ochrana se uděluje v případech ohrožení ze strany státu, jehož je ohrožená osoba občanem (v případě Tatiiny Paraskevičové je tímto státem Ruská federace).

³ <http://ru.odfoundation.eu/a/3140.tatyana-paraskevich-poluchila-mezhdunarodnuyu-zashchitu-odnako-poka-nahoditsya-pod-strazhey-iz-za-podozritelnoy-nastoychivosti-prokurora>

---

21. 07. 2014 Ministerstvo vnitra České republiky zamítlo žádost Tatiiny Paraskevičové o vydání cestovního pasu. Jak se následně ukázalo, důvodem tohoto rozhodnutí byla okolnost, že 03. 05. 2012 Německo umístilo údaje Paraskevičové do Informačního systému Schengen SIS II, s označením, že se jedná o „nežádoucí osobu“⁴. Tento záznam má platnost do 25. 04. 2015 a může se stát překážkou prodloužení její mezinárodní ochrany. Tatiana Paraskevičová se obrátila na Kancelář pro ochranu osobních údajů v Bonnu s žádostí o vysvětlení důvodů, proč byly její údaje zapsány do SIS II, a dále požádala, aby **její záznam byl z tohoto systému odstraněn, protože společně s mezinárodní ochranou dostala také povolení k pobytu v České republice.**

VĚC TATIANY PARASKEVIČOVÉ – POLITICKÁ OBJEDNÁVKA KAZACHSTÁNSKÉHO REŽIMU

Věc Tatiiny Paraskevičové je součástí společné kampaně, jejímž cílem je diskreditovat opozičního politika Muchtara Abljazova a získat přitěžující svědectví proti němu. Abljazov dostal politický azyl ve Velké Británii a řada jeho kolegů tento status získala v dalších evropských zemích⁵. Velký zájem justice vzbudily jejich dokumenty potvrzující, že **spoluprací s ukrajinskými a ruskými policejními orgány se Kazachstán snaží dosáhnout extradice Muchtara Abljazova a jeho kolegů.**

Kazašská strana prostřednictvím ukrajinské právní kanceláře „Iljašev a partneři“ připravila pro ukrajinského vyšetřovatele Melnika extradiční návrhy a rozhodnutí o sdělení obvinění Tatiiny Paraskevičové. Dodala také otázky, které jí měly být položeny při výslechu, jakož i žádost, aby byla umístěna na seznam osob hledaných Interpolem. Vyšetřovatel navíc od kazašské strany dostával pokyny, jak má vést výslechy osob v této věci, aby „*prokázal*“, že je Paraskevičová jednou z „Abljazovových lidí“, kteří údajně „řídili společnosti v daňových rájích“⁶. Ukrajinské úřady nakonec 30. 07. 2014 Melnika z této věci stáhly a zahájily proti němu řízení ve věci zneužití pravomoci veřejného činitele.

V Rusku vede řízení proti Paraskevičové vyšetřovatel Nikolaj Budilo, který je uveden na seznamu Magnitského. **19. 11. 2012 Budilo v Plzni vyslychal Paraskevičovou a přitom otevřeně vyhrožoval její advokátce Marině Machytkové.** Budilo také vyhrožoval synu Tatiiny Paraskevičové bitím, pokud jeho matka nepodepíše požadované dokumenty. Ruští policisté se pokoušeli zastrašit i dceru Paraskevičové tvrzením, že zařídí její vyloučení z univerzity, únos nebo trestní stíhání⁷.

Kazašská strana vyvíjí nátlak nejen na ukrajinské a ruské vyšetřující orgány, ale snaží se ovlivnit i orgány v České republice. Kazašská banka BTA Bank, jež nebyla stranou řízení, usilovala o extradici Paraskevičové, předávala českým vyšetřujícím a soudním orgánům materiály vykonstruované ukrajinskou stranou⁸. Advokát Vojtěch Trapl, zastupující zájmy BTA Bank, navrhol advokátce Machytkové „*spoluprací s vyšetřujícími orgány*“. Jednalo se o to, aby Paraskevičová „*pravdivě vypovídala*“ proti Abljazovovi. Výměnou BTA Bank nabízela, že požádá Ukrajinu o uzavření trestního řízení⁹.

---

⁴ Informační systém Schengen (Schengen Information System (SIS II) – evropská databáze vytvořená pro potřeby zvýšení politické bezpečnosti, do níž členské státy Schengenského prostoru zapisují údaje týkající se osob, jež jsou v okruhu jejich zájmu - http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen-information-system/index_en.htm

⁵ Žaksylyk Žarimbetov a Roman Solodčenko získali status uprchlíka ve Velké Británii, Murat Ketebajev v Polsku, Alma Šalabajevová a 6letá Alua Abljazovová v Itálii - <http://ru.odfoundation.eu/a/5078,dokazatelstva-fabrikacii-zaprosa-na-ekstradiciju-oppozicionnogo-politika>

⁶ <http://ru.odfoundation.eu/a/3108,kazahstanskoe-lobbi-sfabrikovalo-delo-bta-banka-v-ukraine-dlya-presledovaniya-oppozicii>

⁷ <http://ru.odfoundation.eu/a/1271,otchet-zloupotrebleniya-sistemoy-interpola>

⁸ Przedstawiciel kazachstańskiego BTA Banku w Czechach Yan Vanichek 07.10.2013 złożył pakiet dokumentów w MSW Czech, aby doprowadzić do udzielenia odmowy Paraskevich międzynarodowej ochrany.

⁹ <http://ru.odfoundation.eu/a/1292,kazahstan-nameren-zastavit-t-paraskevich-dat-pokazaniya-protiv-m-ablyazova>

Proti extradici Tatiiny Paraskevičové do Ruska nebo na Ukrajinu protestovala Amnesty International, Český helsinský výbor, Spolek Šalamoun¹⁰. Na její obranu vystoupili poslanci Evropského parlamentu Piotr Borys, Nicole Kiil-Nielsen, Marek Migalski a Graham Watson. Dopisy na podporu Paraskevičové podepsalo také asi 20 polských, italských a českých poslanců a senátorů¹¹.

INTERPOL VÍCE NEŽ 6 MĚSÍCŮ PROJEDNÁVÁ ŽÁDOST O ODSTRANĚNÍ TATIANY PARASKEVIČOVÉ ZE SEZNAMU HLEDANÝCH OSOB

Věc Tatiiny Paraskevičové je dalším potvrzením faktu, že Interpolu chybí účinné mechanismy bránící zneužívání jednotlivými členskými státy. Paraskevičová dostala mezinárodní ochranu a nemůže být vydána ani na Ukrajinu, ani do Ruska. **Mezinárodní zatykače vydané Ukrajinou a Ruskem tak ztratily svoji platnost (relevanci)**. I přesto Paraskevičová na seznamu hledaných osob Interpolu nadále figuruje, což omezuje její svobodu pohybu. Jestliže by opustila území České republiky, „červený zatykač“ by umožnil okamžitě ji zadržet.

Je to jen jeden z mnoha příkladů dokládajících, že otázka reformy systému poskytování azylu v Evropě, tak jak vznikl po druhé světové válce, je nanejvýš aktuální. **V řadě případů ani status uprchlíka neochrání před politickým pronásledováním**. Nedemokratické státy využívají úskočné metody pronásledování, kdy nehledě na status uprchlíka a pod záminkou obvinění z trestných činů nahlásí osobu jako hledanou mezinárodním zatykačem. Aktivita Interpolu jsou inertní a neveřejné, což autokratům umožňuje, aby své politické odpůrce pronásledovali evropskému právu navzdory.

31. 03. 2014 podala advokátka Marina Machytková ke Generálnímu sekretariátu Interpolu žádost, aby bylo jméno Tatiiny Paraskevičové odstraněno z mezinárodního seznamu hledaných osob. 14. 04. 2014 Komise pro kontrolu dokumentů Interpolu přislíbila, že se věcí bude zabývat. **Ačkoli uplynulo již půl roku, Interpol doposud nesdělil žádnou odpověď**. Tento případ potvrzuje stanovisko poslanců PA PACE, kteří prohlásili: „*Podávání odvolání proti rozhodnutí Interpolu o umístění člověka na seznamu osob hledaných mezinárodním zatykačem je proces velmi nákladný, často velmi dlouhý a bezvýsledný*“¹².

Při projednávání žádostí o zahájení pátrání, **Interpol klade zejména důraz na formální záruky ze strany států, aniž by se patřičně zabýval podstatou věci**. Proto se „červený zatykač“ vyhláší prakticky automaticky. Tatiana Paraskevičová tak strávila ve vazbě bezmála dva roky, po celou dobu, co soudci rozhodovali o přípustnosti či nepřípustnosti jejího vydání. Paraskevičová uvádí, že se dlouhý pobyt ve vazbě významně odrazil na jejím zdravotním stavu. Prohloubily se její problémy se srdcem, zrakem, žaludkem a ledvinami, zhoršila se hypertenze. Je třeba si uvědomit i skutečnost, že evropské soudy, které projednávají žádosti o extradice, nemohou ve většině případů zhodnotit, zda je trestní řízení vedeno dle příslušných standardů a zda má či nemá politický podtext¹³.

I poté, co Tatiana Paraskevičová získala mezinárodní ochranu, stále tkví v síti autoritářských režimů Kazachstánu a Ruska, protože ji Interpol doposud nevyškrtl ze seznamu hledaných osob. Poté, co byly zveřejněny četné okolnosti dokládající, že trestní řízení vedená proti Paraskevičové, Abljazovovi a dalším byla vykonstruovaná, musí Interpol zareagovat, neboť došlo k porušení článku 3 jeho Stanov, podle něhož osoby nemohou být stíhány z politických důvodů. Bez adekvátní a rychlé reakce na

---

¹⁰ <http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/uaa29513.pdf> ; Spolek Šalamoun - sdružení podporující nezávislost justičních orgánů v České republice.

¹¹ italské poslanci Alessandro Gozi, Lea Quartapelle, Manuela Serra, Giovanni Claudio Fava; český senátor Jaromír Štětina; polští poslanci Rober Biedroń, Maciej Wydrzyński, Małgorzata Gosiewska, Artur Gurczyński, Artur Dębiński, Ligia Krajewska, Łukasz Krupa, Tomasz Makowski, Maciej Mroczek, Michał Pacholski, Paweł Sajak, Marcin Świącicki a další.

¹² <http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=21096&lang=EN>

¹³ Krajský soud v Plzni ve svém rozhodnutí z 02.01.2013 poznamenal, že skutečnosti uvedené v rozhodnutích o zahájení trestního řízení proti Paraskevičové jsou „velmi nejasné“, nicméně český soud není kompetentní k tomu, aby hodnotil, zda vedené trestní řízení je v souladu s ukrajinskou legislativou.

---

nespočet podobných případů může vyvstat pochybnost o smyslu existence mezinárodní organizace založené proto, aby bojovala s kriminalitou.

Paraskevičová prohlásila, že se ani poté, co bylo rozhodnuto o nepřipustnosti jejího vydání na Ukrajinu a do Ruska, necítí bezpečně. Její rodina je ohrožena, protože čas od času pobývá v Rusku. Pokud je jí známo, mají vyšetřující orgány Kazachstánu a Ruska v úmyslu dostat se k ní „jakýmkoli způsobem“.

Chtěli bychom podpořit stanovisko Parlamentního shromáždění OBSE¹⁴ a Parlamentního shromáždění Rady Evropy¹⁵ volající po reformě Interpolu, jejímž cílem by bylo předejít protiprávnímu využívání jeho mechanismů k politickým cílům a podrobnější zmapování tohoto problému. Nadace Fundacja Otwarty Dialog apeluje na:

- **Generální prokuraturu Ukrajiny** – aby podrobně prozkoumala známé skutečnosti týkající se korupční spolupráce vyšetřovatelů ministerstva vnitra s kazašskou stranou, jejímž cílem bylo vykonstruování trestní věci, a dále, aby stáhla žádost o mezinárodní pátrání po Tatianě Paraskevičové a žádost o její extradici.
- **Generální sekretariát Interpolu** – aby podpořil úsilí mezinárodního společenství směřující k reformě a zvýšení transparentnosti a účinnosti systému Interpolu, aby zohlednil zjevné skutečnosti dokládající, že trestní řízení proti Muratbeku Ketebajevovi, kazašskému opozičníku a kolegovi Muchtara Abljazova, je vykonstruované, a aby z mezinárodních databází odstranil údaje o vydání zatykače na Tatianu Paraskevičovou, neboť jeho vydáním došlo k porušení čl. 3 Stanov Interpolu.
- **Kanceláři pro ochranu osobních údajů v Bonnu a Federální kanceláři kriminální policie ve Wiesbadenu** – aby poskytly vysvětlení, na jakém základě byl vytvořen záznam o Tatianě Paraskevičové v Informačním systému Schengen, a aby předmětný záznam z tohoto systému odstranily, neboť Paraskevičová získala povolení k pobytu a mezinárodní ochranu v České republice.
- **Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky** – aby vzhledem k neexistenci mezinárodní zásady povinného přiznávání statusu uprchlíka a ke zneužívání mechanismů Interpolu autoritářskými režimy vyvinul iniciativu směřující k uspořádání veřejné diskuse o možných variantách reformy institutu azylu, jejímž cílem by bylo zajistit uprchlíkům účinnější ochranu před politickým pronásledováním.

Naše apely můžete podpořit, zašlete-li je na následující adresy:

- Generální sekretariát Mezinárodní organizace kriminální policie „Interpol“ - General Secretariat 200 Quai Charles de Gaulle, 69006 Lyon, France, tel. +33 4 72 44 70 00; faxc: +33 4 72 44 71 63; e-mail: CCF@interpol.int
- Generální prokurátor Ukrajiny - Procurator General of Ukraine Viktor Yarema ul. Reznitskaya 13/15, Kyiv 01601, tel. +38 044 596 73 55, +38 044 288 80 92, e-mail: press.zapyty@gp.gov.ua; press-service@gp.gov.ua
- Kancelář pro ochranu Osobních údajů v Bonnu - Der bundesbeauftragte für den datenschutz und die informationsfreiheit husarenstrasse, 3053117 Bonn, tel. +49 228 997799 0, +49 228 81995 0, fax: +49 228 997799550, e-mail: poststelle@bfdi.bund.de
- Kancelář Federální kriminální policie ve Wiesbadenu - Bundeskriminalamt, SIRENE Büro, D – 651 73 Wiesbaden, Deutschland, e-mail: sirenedeu@bka.bund.de
- Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky - United Nations High Commissioner for Refugees, Case Postale 2500, CH-1211 Genève 2 Dêpôt, Suisse. Tel.+41 22 739 8111, fax: +41 22 739 7377. Kontaktní formulář: http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/contact_hq

Máte-li zájem o podrobnější informace, kontaktujte nás prosím:

Igor Savchenko - igor.savchenko@odfoundation.eu

Lyudmyla Kozlovska - lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Nadace Otwarty Dialog

---

¹⁴ <http://www.oscepa.org/publications/all-documents/annual-sessions/2014-baku/declaration-2/2540-2014-baku-declaration-eng/file>

¹⁵ <http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=21096&lang=EN>